

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

**A SAPIENTIA EMTE
TUDOMÁNYOS KUTATÁSI
STRATÉGIÁJA
2021–2026**

Jóváhagyta a Szenátus 2568/2021.11.26. számú határozatával.

2021

1. Bevezető

A tudományos kutatás a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem egyik alapvető és kiemelt jelentőségű tevékenységi területe. Az intézmény minden oktatója és kutatója köteles egyénileg vagy közösen kutatási tevékenységet végezni, aminek eredménye olyan tudományos cikk, technológiai fejlesztés, innováció, szabadalom vagy művészeti alkotás, amely publikációkban és/vagy a gazdasági, a kulturális vagy a társadalmi fejlődésben kamatoztatható.

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem 20 éve alakult. Ebben az időszakban az intézmény bizonyította érettségét a tudományos kutatás és publikálás terén, ami az elért eredményekben, a nemzetközi, regionális és hazai rangsorolásokban egyaránt megmutatkozik. Az országos szinten elért 26. helyezés (<https://www.webometrics.info/en/Europe/Romania>), a romániai magánegyetemek rangsorában elfoglalt első hely, valamint az a tény, hogy a közép-kelet-európai régió egyetemei között a Sapientia EMTE gyakorlatilag az első negyedben (251. hely) szerepel, megelőzve romániai és magyarországi állami egyetemeket, kiemelkedő teljesítményként könyvelhető el az intézmény alapításának 20. évfordulóján. Fontos megvalósítás továbbá, hogy a Scientia Kiadó országosan akkreditált kiadóként van jelen az erdélyi magyar tudományos könyvkiadásban (CNCIS – 2006–2012; CNCS B – 2020–2024), a 2008-ban alapított *Acta Universitatis Sapientiae* egyetemi lap pedig bő 10 év alatt tekintélyes nemzetközi folyóirattá nőtte ki magát, több mint 60 nemzetközi adatbázis jegyzi, egyes sorozatait a legrangosabbak is (Web of Science, a SCOPUS és a SCImago).

Jelen dokumentum az elmúlt évtized megvalósításai, az éves kutatási jelentésekben felvázolt tendenciák, illetve a 2021–2024-es időszakra vonatkozó rektori fejlesztési terv alapján készült, az elért eredmények megszilárdítása, valamint a középtávú kutatásfejlesztési irányvonalak kijelölése érdekében, megcélözva egyben az egyetemi kutatásszervezési rendszer átalakítását is.

2. Az egyetemi kutatás szervezésének és koordinációjának általános keretei. Stratégiai irányelvek

Az egyetemi tudományos kutatási tevékenység a tanszékek keretében, a Szenátus által rögzített kritériumrendszer alapján akkreditált kutatóközpontokban zajlik. Jelenleg az egyetemen összesen 16 ilyen kutatóközpont működik (<https://sapientia.ro/hu/kutatas/kutato kozpontok>), amelyek pályázatot nyújthatnak be a Kutatási Programok Intézete (KPI) által meghirdetett Egyetemi Kutatási Program (EKP) rendszeres kiírásaira.

A KPI-projektek, illetve minden, a tudományos kutatással és publikálással kapcsolatos tevékenység intézményi szintű irányítása és koordinációja a Tudományos Kutatásszervezési Osztály (TKO) feladatkörébe tartozik (<https://sapientia.ro/hu/kutatas/kutatasszervezesi-osztaly>). A TKO a tudományos rektorhelyettes irányításával, összhangban a hatályos hazai és nemzetközi rendelkezésekkel és a Szenátus által elfogadott belső szabályzatokkal, felel a minőségbiztosításért a tudományos kutatás és publikálás terén, valamint a jelen dokumentumban rögzített fejlesztési irányelvek végrehajtásáért.

2.1. Az egyetemi kutatóközpontok átszervezése

A középtávú kutatási stratégia egyik alapvető irányelve a meglévő kutatóközpontok átszervezése a tanszékek által az éves kutatási tervekben (<https://tinyurl.com/3hcm9vsk>) megfogalmazott jelentősebb kutatási irányok koncentrációja érdekében. A szerkezetátalakítás új kutatóközpontok létrehozását irányozza elő hasonló vagy kapcsolódó kutatási területeken működő központok összevonásával, amelyek így tágabb tudományterületeket fognak át, egyes esetekben inter- vagy multidiszciplináris jelleggel. A tervek szerint hat Sapientia Kutatóközpont jön létre a közeljövőben, ebben a formában.

A kutatóközpontok új struktúrája jóval szorosabb és hatékonyabb keretet kínál majd a tanszékek és karok együttműködésére, és – a koncentráltabb kutatási irányvonalak mentén – pontosabban körvonalazza az egyetem saját tudományos kutatási profilját.

Ily módon a Sapientia Kutatóközpont Rendszer (SKR) képes lesz biztosítani az egyetem oktatói, kutatói és hallgatói számára a magas színvonalú tudományos kutatási tevékenységek végzéséhez szükséges (a legmodernebb infrastruktúrával felszerelt) anyagi és szellemi bázist, és ebből kifolyólag jelentős szerepet játszhat az egyetemi KFI (kutatás – fejlesztés – innováció) potenciáljának fejlesztésében, hozzájárulva az intézmény hazai és nemzetközi rangjának növeléséhez.

A szóban forgó átszervezéshez kapcsolódó másik fontos célkitűzés egy olyan intézményi szintű adminisztratív keret létrehozása, amely lehetővé teszi a Sapientia Kutatóközpontok számára, hogy bekapcsolódjanak az üzleti életbe, szerződéseket/együttműködési megállapodásokat kössenek gazdasági szereplőkkel, helyi közigazgatási hatóságokkal, civil szervezetekkel vagy magánszemélyekkel, a központokban létrehozott és felhalmozott anyagi és tudományos potenciál hatékonyabb kiaknázása érdekében. Ugyanakkor az egyetem érdekelt az ilyen irányú határokon átnyúló, európai és nemzetközi együttműködésekben is.

Célunk, hogy az egyetemi kutatások a helyi, regionális, hazai érdekeltségű vagy a gazdasági szereplők által megfogalmazott komplex problémák megoldására összpontosítsanak, és előtérbe helyezték a közvetlenül alkalmazható, magas színvonalú innovatív technológiák, termékek és szolgáltatások kifejlesztését.

Fontos célkitűzés továbbá az egyetemi kutatások társadalmi hasznosulásának növelése olyan megoldások beazonosítása és kidolgozása révén – beleértve új technológiai fejlesztéseket is –, amelyek a társadalmi jólétet és szociális biztonságot szolgálják. Idetartoznak egyebek mellett a társadalmi kohézióval és dinamikával, a közpolitikák hatékonyságának növelésével, az egészségüggyel, a környezetvédelemmel, az infrastruktúrával, a területrendezéssel, valamint a nemzeti erőforrások kiaknázásával kapcsolatban felmerülő problémák.

2.2. Az Egyetemi Kutatási Program átszervezése

Tekintve, hogy alapvető célkitűzésünk a magas színvonalon végzett tudományos kutatás ösztönzése, az Egyetemi Kutatási Program (KPI-grantok) reformja a középtávú kutatási stratégia lényeges részét képezi. A KPI kiírásokon kizárólag a Szenátus által akkreditált kutatóközpontok vehetnek részt, kutatási pályázatokat pedig a matematika, a természettudományok, az agrár- és mérnöki tudományok, a bölcsészettudományok, a társadalomtudományok, a jog, a közgazdaságtan, valamint a művészetek területén lehet benyújtani.

A 2019-ben már elkezdett átszervezés egyfelől a KPI-grantok összértékének 10 000 euró fölé emelését irányozza elő középtávon, ami kiemelten az inter- vagy multidiszciplináris projektekre vonatkozik, és amelyek értéke a benyújtott projektek minőségétől függően elérheti akár a 20-25 000 eurót vagy annál magasabb összértéket is.

Másfelől célunk a KPI-projektek színvonalával, illetve a kutatási eredmények publikálásával kapcsolatos követelmények szigorítása. Eszerint a KPI-támogatással megvalósult kutatások eredményeiből kötelező legalább két szakcikket publikálni a SCImago által D1, Q1, Q2, Q3 kategóriákba sorolt tudományos lapokban vagy olyan nemzetközi adatbázisban (BDI) szereplő folyóiratban, amelyet az oktatói titulusok odaítéléséről szóló rendelet (OM 6129/2016) is tartalmaz. Kötelező továbbá legalább egy rangos nemzetközi konferencián való részvétel, idegen nyelvű (angol, német, francia, olasz, francia stb.) előadással, kivéve a nyelv és irodalom, a kultúra vagy a néprajz területére vonatkozó projekteket, ahol az előadás nyelve magyar vagy román is lehet. Ezeknek a nemzetközi konferenciáknak a besorolása megfelel a KPI által az éves konferenciapályázatok értékelésénél alkalmazott besorolásnak.

2.3. A Tudományos Kutatásszervezési Osztály (TKO) feladatkörének és személyi állományának a bővítése

Jelenleg az Egyetem Tudományos Kutatásszervezési Osztálya a következő feladatokat látja el:

- az Egyetemen belüli tudományos tevékenységek nyilvántartásával és koordinálásával kapcsolatos feladatok, részvétel az intézményi tudományos tevékenységgel kapcsolatos szabályzatok és minőségbiztosítási kritériumok kidolgozásában;
- a tudományos tevékenység online nyilvántartási rendszerének (KPIOR – Kutatási Programok Intézetének Online Rendszere) kezelésével és fejlesztésével kapcsolatos feladatok;
- az Egyetemi Kutatási Program, illetve a Kutatási Programok Intézete (KPI) által meghirdetett egyéb programok és tevékenységek megszervezésével és bonyolításával kapcsolatos feladatok;
- a Scientia Kiadó teljes tevékenységének szervezésével, koordinálásával és menedzsmentjével kapcsolatos feladatok.

A TKO által koordinált tevékenységek köre az utóbbi 10 évben jelentősen kibővült. Az elért eredmények, valamint a jelen dokumentumban előirányzott stratégiai célkitűzések mentén az osztály feladatkörét az alábbi, egymással szervesen összefüggő irányokba kívánjuk szélesíteni:

- az újonnan létrehozott kutatóközpontokkal való együttműködés megszervezése;
- a KPI, a kutatóközpontok és a Scientia Kiadó átszervezett tevékenységével kapcsolatos meglévő dokumentumok és szabályzatok aktualizálása / újak kidolgozása;
- a Szenátus Tudományos Bizottságával és a KPI Tudományos Tanácsának tagjaival való állandó konzultációk megszervezése;

- az OA kiadványok, valamint a SciOLA (Scientia Online Library and Archives) elektronikus adattár kialakításának, feltöltésének és menedzsmentjének megszervezése;
- a nyomtatott és elektronikus formában megjelent egyetemi kiadványok állományának hatékonyabb adminisztrációja és értékesítése;
- az *Acta Universitatis Sapientiae* egyetemi folyóirat teljes szerkesztési folyamatának hatékonyabb felügyelete és irányítása az AUS OMSSYS platformon keresztül;
- a Scientia Kiadó minőségi és publikációs etikai kritériumainak szigorúbb ellenőrzése (kéziratok minősége, szakmai lektorálás, plágiumellenőrzések stb.);
- a Kiadó által megjelentett könyvek és folyóiratok hazai és nemzetközi elismertségének növelése (CNCS, különböző nemzetközi adatbázisok);
- a Sapientia Kutatóközpontokban folyó kutatások elősegítésével és népszerűsítésével kapcsolatos nyilvános rendezvények bevezetése és koordinálása;
- a kiadói tevékenység népszerűsítésének megszervezése: könyv- és folyóiratbemutatók tartása, könyvvásárokon való részvétel;
- az SKR és a Scientia Kiadó belső és külső partnereivel való együttműködés megerősítése;
- a kutatási eredmények és tudományos publikációk tudományometriai nyilvántartását és értékelését célzó legújabb gyakorlatok bevezetése és alkalmazása.

3. A kutatásban részt vevő emberi erőforrások fejlesztése

A kutatási HR-menedzsment fő célkitűzései középtávon a következők:

- a tudományos minősítési pótlék (TMP) rendszerének fenntartása és megerősítése, valamint az erre a célra szolgáló anyagi alap növelése;
- az oktatók rangos nemzetközi konferenciákon való részvételének támogatása (pályázat alapján és a jogosultsági feltételek szigorításával);
- a habilitációs eljárásokhoz kapcsolódó díjak megtérítésére nyújtott támogatások odaítélése (pályázat alapján);
- pénzügyi támogatás bevezetése a D1, Q1 és Q2 cikkek publikációs díjainak megtérítésére (pályázat alapján);
- az egyetemi kiadó égisze alatt megjelent kiadványok szerkesztéséért és minőségi színvonalának emeléséért járó pótlék bevezetése;
- a kapcsolódó szakirodalomhoz való online hozzáférés biztosítása és bővítése;
- magas tudományos színvonalú kutatási tervek kidolgozásának támogatása az egyes kutatóközpontok szintjén;
- kutatói álláshelyek létrehozása és fiatal, doktori fokozattal rendelkező kutatók vagy doktoranduszhallgatók foglalkoztatása kizárólag kutatási feladatok ellátására;
- a nagy teljesítményű technológiákra irányuló vagy bizonyos területeken prioritást élvező interdiszciplináris kutatások ösztönzése;
- csúcstechnológiás beruházások bevonása, a szellemi potenciál megtartása és hasznosítása, a csúcstechnológiák területén képzéssel rendelkező munkaerő elvándorlásának megállítása;
- kreatív interdiszciplináris csoportok kialakítása, akik a kutatóközpontokban felhalmozódott tapasztalatokra építhetnek;

- a legtehetségesebb hallgatók, valamint a fiatal oktatók bevonása kutatási projektek megvalósításába a kiemelkedő tudományos teljesítményre képes fiatalok kiválasztása, képzése, ösztönzése és tehetségük érvényre juttatása érdekében;
- a Sapientia EMTE interdiszciplináris doktori iskolájának létrehozásához és akkreditálásához szükséges feltételek megteremtése;
- a kiemelkedő tudományos eredményekkel rendelkező oktatók ösztönzése, hogy referensként részt vegyenek hazai és nemzetközi projektek elbírálásában, illetve minél több témavezetői státuszt nyerjenek el;
- az egyetem vállalkozói potenciáljának fejlesztése új kutatási-fejlesztési projektek indítása, valamint a hazai és nemzetközi gazdasági szereplőkkel való kapcsolatok kialakítása és elmélyítése révén;
- fokozott figyelem a hallgatók és kutatók vállalkozói képzésére, a saját társadalmi-gazdasági tevékenységek megalapozása és fejlesztése érdekében.

4. Tehetséggondozás a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen – Tudományos Diákköri Konferenciák

A Sapientia EMTE fontos stratégiai célkitűzése a tehetséggondozás, valamint a hallgatók bevonása a kutatási tevékenységekbe, ami szorosan kapcsolódik a kutatásban dolgozó emberi erőforrás fejlesztéséhez.

A Tudományos Diákköri Konferenciák (TDK-k) szervezése szerves része az egyetemen folyó tudományos tevékenységnek. Az oktatók jelentős szellemi erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy a hallgatókat felkészítsék ezekre az évente különböző szinteken megrendezett eseményekre. Figyelemre méltó eredmény, hogy 2020-ban a Sapientia EMTE összes hallgatójának 6%-a, végzős hallgatóinak pedig 30%-a vett részt tudományos dolgozatokkal a TDK-kon.

Ugyanakkor a hallgatók részt vehetnek az KPI-projektekben is, munkájuk elismerése kutatási ösztöndíjak odaítélésével történik.

A Sapientia Hallgatói Önkormányzata és Egyetemi Tehetséggondozási és Diákköri Tanácsa évente meghirdeti a *Sapientia Maximus-díj* pályázatot, amely a tudomány különböző területein végzett legkiemelkedőbb tudományos munkákat jutalmazza, jelölés és előre meghatározott kritériumok alapján.

Célunk továbbá – a tehetséggondozás fent említett irányainak megerősítése mellett – a díjazott tudományos munkák kötetekben való kiadása a Scientia Kiadó gondozásában, a TDK-k vezetőinek, illetve a felkészítő oktatók szerkesztésében.

5. A kutatási eredmények követése és mérése

A TKO a tudományos rektorhelyettes irányításával évente elkészíti a Kutatási jelentést az egyetem főállású oktatóinak a KPIOR nyilvántartási rendszerbe feltöltött adatai, a Web of Science-on publikált rangsorok, a megjelent Q1 és D1 cikkek száma, az idézettségi indexek, valamint a ResearchGate-pontszámok alakulása alapján.

A TKO ugyanakkor bevezette az időközi (féléves) jelentéseket is – amelyek ugyanazon tudományterületi kritériumok szerint rendszeresen elkészülnek – annak érdekében, hogy célirányosan lehessen nyomon követni és számszerűsíteni az intézmény oktatói által elért tudományos eredményeket.

A főállású oktatók tudományos teljesítményének éves kiértékelését a jövőben ki fogja egészíteni a Sapientia Kutatóközpontok eredményeinek értékelése is, azzal a céllal, hogy az átszervezés eredményei is követhetőek legyenek, illetve be lehessen azonosítani a leginnovatívabb egyetemi kutatási irányokat.

Emellett a kutatóközpontok hatékonyabb menedzsmentje érdekében rendszeres konzultációk szervezését tervezzük a TKO és a kutatóközpontok képviselői között.

6. A kutatási tevékenységeket segítő informatikai rendszerek fejlesztése, a tudományos eredmények közzététele és láthatóságának növelése

A megújítás/megvalósítás alatt álló informatikai fejlesztések hozzájárulnak a fenti, egymással szervesen összefüggő célkitűzések eléréséhez. Jelenleg az alábbi online platformok fejlesztése/befejezése/üzembe helyezése zajlik:

- az Acta Universitatis Sapientiae Online Manuscript Submission System (AUS-OMSSYS), amely megkönnyíti a cikkek benyújtását, valamint azok szerkesztését;
- a nyilvántartási rendszer (KPIOR) új felületekkel egészül ki: (1) a tudományos konferenciákra és rangos művészeti eseményekre vonatkozó projektjavaslatok benyújtására szolgáló felület; (2) a tudományos minősítési pótlékokra vonatkozó pályázatok benyújtására és kezelésére szolgáló felület;
- megújítás alatt van a Scientia Kiadó és az *Acta Universitatis Sapientiae* folyóirat honlapja, párhuzamosan a SciOLA (Scientia Online Library and Archives) felület létrehozásával és üzembe helyezésével, amely más hazai és nemzetközi tudományos intézmények és kiadók elektronikus kiadványtároló (repozitóriumi) hálózataihoz kapcsolódik.

7. Az oktatók és kutatóközpontok külső, európai és nemzetközi kutatásban való részvételének ösztönzése

A Sapientia EMTE kiemelt további célkitűzése a strukturális alapokból finanszírozott, intézményi tudományos kutatási komponenssel rendelkező projektekben való részvétel ösztönzése.

Fontos irányelv, hogy a jövőben a Sapientia Kutatóközpontok, illetve az egyetem oktatói minél több hazai, regionális vagy nemzetközi kutatási projektben vegyenek részt, akár más egyetemekkel, kutatóintézetekkel, vállalatokkal, helyi tanácsokkal, civil szervezetekkel stb. partnerségben. A magyarországi finanszírozási lehetőségek mellett fontos, hogy minél több hazai és nemzetközi pályázaton való részvétellel bővítsük a kutatási források körét.

Ezek a kutatások és tudományos együttműködések más egyetemekkel, intézményekkel, hazai és külföldi gazdasági szereplőkkel számottevő tudományos és társadalmi haszonnal járhatnak, jelentős értéknövekedést hozva létre a Sapientia EMTE számára.

8. Záró megjegyzések

A tudományos kutatás és publikálás (újja)szervezésére és fejlesztésére tervezett, jelen dokumentumban felvázolt irányelvek – az eredményesebb menedzsment, illetve az említett informatikai fejlesztések révén – a már megvalósult pozitív tendenciák stabilizálását célozzák, ami helyi, regionális és nemzetközi szinten is versenyelőnyt eredményezhet az egyetem számára.

Az egyetem középtávú stratégiájának vezérfonala az intézmény hazai és nemzetközi rangsorokban elfoglalt pozíciójának megszilárdítása és fokozatos javítása a hatékony kutatásfejlesztés, valamint a magas nemzetközi besorolással és láthatósággal rendelkező tudományos publikációk növekedése révén.

Az egyetemen belül végzett tudományos tevékenység kreatív, ösztönző környezetének a megteremtése a kutatóközpontok közötti kapcsolatok élénkítésével, illetve a társadalmi-gazdasági, kulturális és vállalkozói szférával való intenzív együttműködés révén elősegíti a Sapientia EMTE akadémiai közösségének kapcsolódását a tudományos ismeretek és az egyetemes értékek globális áramához.

Kolozsvár, 2021. 11. 23.

Dr. Sorbán Angella
TKO osztályvezető

Dr. Balog Adalbert
egyetemi professzor
tudományos rektorhelyettes